

خرج میشود و هر چه جاندارد خرج نمیشود مخبر - برای اینکه سوءتفاهمی نشود يك اصلاحی لازم دارد بنده هم تصدیق دارم که بودجه که از مجلس میگردد يك بودجه اعتباری است و اگر يك وقت موقع خرج پیدا نکرد البته داده نخواهد شد ولی يك بودجه که بجزء و باصورت اقلام ریز از مجلس میگردد نمیتوان او را اعتبار گفت

رئیس - رأی میگیریم بماده آقایانی که ماده نهم را تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده دهم قرائت میشود .

(بشرح ذیل قرائت شد)

۱۰ - مستخدمین ماهیانه چهار صد و شصت و شش تومان - سالیانه پنجاه هزار و پانصد و نود و دو تومان

رئیس - مخالفی ندارد؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم آقایانیکه ماده دهم را تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . هجده ماده دیگر است که میماند برای فردا دستور فردا اولاً راپورت کمیسیون بودجه راجع ببودجه سلطنتی

دوم مذاکرات در بودجه معارف آقای آقامیرزا سید حسن کاشانی (اجازه)

آقامیرزا سید حسن - دو فقره پیشنهاد از طرف دولت بکمیسیون بودجه رسیده و کمیسیون هم تصویب نموده است یکی راجع بمیرزا سید مرتضی خان کاظمی و یکی دیگر هم راجع بیک نفر دیگر که در برلن مشغول تحصیل هستند . چون بودجه معارف در شرف گذشتن از مجلس است و آنهم راجع بمعارف است لهذا تقاضا میکنم جزع دستور شود .

مخبر - راپورت این لایحه تقدیم شده است اگر مجلس صلاح میدانند جزع دستور شود مانعی ندارد

رئیس - این هم در مرتبه سوم خواهد بود .

رئیس الوزرا - تقاضا میکنم مقرر شود کمیسیون فقط تشکیل شده که دولت هم حاضر شود و تبادل نظر بعمل آید چون موضوع خیلی مهم است

رئیس - تذکره داده میشود که حاضر شوند .

آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - بنده از فراری که میشنوم چندی است پیشنهاد راجع به ارومیه حاضر شده است نمیدانم علت اینکه از طرف وزارت مالیه بمجلس تقدیم نمیشود چیست؟ چون ارومیه ها مدتی است معطل و پریشان اند خوب است آقای وزیر مالیه قدری

هجله فرمایند که زودتر راپورت آن بمجلس آمده و تکلیف آنها معلوم شود

وزیر مالیه - يك قسمت از پیشنهاد راجع باعانه اهالی ارومیه حاضر و قسمت دیگر هم که راجع باعانه ایست که باید بارومی هائی که در اینجا هستند داده شود عنقریب تهیه و تقدیم مجلس خواهد شد

رئیس - آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - بنده راجع باعانه که بارومی هائی که در تهران هستند و داده میشود نظری نداشتم مقصودم اعانه بود که باید بارومیه فرستاده شود .

(مجلس ده دقیقه بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس مؤتمن الملک

جلسه ۲۴۲

صورت مشروح مجلس

یوم شنبه برج حوت

۱۳۰۱ مطابق بیست و سوم

رجب ۱۳۴۱

مجلس دو ساعت قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید

صورت مجلس یوم شنبه نوزدهم حوت را آقای امیر ناصر قرائت نمودند .

رئیس - گویا ایرادی نباشد؟ راپورت کمیسیون بودجه راجع ببودجه دربار سلطنتی مطرح است .

(بشرح ذیل قرائت شد)

کمیسیون بودجه لایحه ۱۳۷۶۶ دولت راجع ببرقراری ماهی ده هزار تومان کسر بودجه دربار سلطنت تحت شور و مطالعه قرار داده ماده واحده ذیل را برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید .

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است که از اول حمل هذمه السنه آیت ثیل ۱۳۰۱ ماهی ده هزار تومان کسر بودجه دربار سلطنت را تأدیبه و پرداخت نماید

فیروز

رئیس - مخالفی نیست؟ (گفته شد خیر)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده يك سوآلی داشتم .

رئیس - بفرمایند

حاج میرزا عبدالوهاب - میخواستم بدانم این قبیل لواجیکه تصویب میشود معلمان در کجا است؟ چون يك بودجه خرج چهار دیواری برای مملکت معین شد و این قبیل لواج اضافی که متصل پیشنهاد میشود بمجلس معلوم نیست خوب است آقای مخبر یا وزیر مالیه توضیح این مطلب را بدهند .

وزیر مالیه - تا کتون معمول نبوده است که وزارت مالیه در موقع تقاضای يك اعتباری معلس را نشان بدهد البته پس از تصویب مجلس شورای ملی محل آن هم معین

خواهد شد

رئیس - رأی میگیریم آقایانیکه تصویب می کنند ورقه سفید والا کبود خواهند داد

(اخذ آراء بعمل آمده آقایان مستشار السلطنه و امیر ناصر استخراج نموده نتیجه بترتیب ذیل حاصل شد)

عده حضار ۸۴ ورقه سفید علامت قبول (۵۹)

رئیس - عده حضار ۸۴ با کثرت ۵۹ رأی تصویب شد . بودجه معارف از ماده ۱۱ مطرح است

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده ۱۱ - مدارس ۶ کلاسه ذکور مجانی بیست باب هشتاد هزار و چهار صد تومان .

رئیس - مخالفی نیست؟ (گفته شد خیر)

رئیس - رأی میگیریم بماده یازدهم آقایانیکه تصویب میکنند قیام نمایند (اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده دوازدهم قرائت میشود

ماده دوازدهم - مدارس پنج کلاسه ذکور مجانی (۱۰) باب سی و چهار هزار و هشتصد تومان

رئیس - آقای سهام السلطان (اجازه)

سهام السلطان - بنده راجع باین بودجه خواستم عرض کنم که قسمت اول سال مطابق بودجه سال گذشته پرداخته شده و قسمت آخر سال مطابق همین بودجه پرداخته می شود و محض یاد آوری خواستم عرض کنم که این بودجه برای آخر سال است و قسمت اول مطابق بودجه اول سال نوشته شده و قسمت دوم مطابق بودجه بعد که همین بودجه است و باید این مطلب نوشته بشود

نصرت الدوله مخبر - در شرح مواد در صفحه ۱۲ قید شده است و تصور می کنم لزومی نداشته باشد که در خلاصه مواد هم دومرتبه شرح داده شود همین شرح ماده سندیت دارد کافی است

رئیس - آقای داور موافقت؟

داور - بلی موافقم

رئیس - رأی میگیریم بماده دوازدهم بمبلغ سی و چهار هزار و هشتصد تومان آقایانی که موافقت قیام فرمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده سیزدهم قرائت میشود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده سیزدهم - مدارس شش کلاسه انات (۹) باب بیست و هفت هزار تومان

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده میخواستم

از آقای وزیر معارف سؤال کنم که يك اعتبار یشمی بمدارس انات داده شده آیا پای دولت محسوب می شود یا بجزء عایدی مدیر مدرسه است و آیا تابعان يك خدماتی از این مدارس انات بمعارف ارائه داده شده است یا خیر؟

وزیر معارف - یکی از اقداماتیکه در مدارس انات میشود اعمال یشمی است چون برای هر دختری لازم است که اعمال یشمی را از قبیل کلدوزی و قالی بافی و بعضی کارهای دیگر بدانند و همه مدارس انات این مسئله را اجرا میکنند و بنده مخصوصاً تذکره کردم که صنایع این مدارس راجع آوری نمایند تا يك اکیسور نسبیون و نمایشگاهی از آنها تهیه کنند که بنظر آقایان نمایندگان و سایرین برسد

رئیس - آقای حاج میرزا علی دولت آبادی (اجازه)

حاج میرزا علی محمد - مدرسه انات مجانی ده تا بود و یکی از آنها کسر شده و آنهم در خارج شهر بود که اغلب بنهای رعایا در آن مدرسه بودند نمیدانم بچه مناسبت است که یکسال و کسری است آن مدرسه را بسته اند و از فراری که میشنوم وجه آن بمصرف دیگری میرسد ولی حالا گذشته بنده نمیتوانم چیزی عرض کنم ولی از آقای وزیر معارف مخصوصاً خواهش میکنم که این يك باب مدرسه که محل احتیاج رعایا است و در خارج دروازه است دومرتبه دائر نمایند و در بودجه جدید منظور دارند

رئیس - آقای داور (اجازه)

داور - عرضی ندارم

رئیس - آقای آقاسید یعقوب (اجازه)

آقاسید یعقوب - عرض بنده همین بود که آقای حاج میرزا علی محمد فرمودند **رئیس -** آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - جواب سؤال بنده را آقای وزیر معارف ندادند البته مقصود بنده هم همین است که در مدارس نسوان اعمال یشمی را هم بیاموزند و مخصوصاً دخترها پس از تعلیمات ابتدائی باید بیشتر توجهشان به صنایع یشمی باشد و موافق هم هستم ولی آن قسمتی که بنده سؤال کردم این بود که مدیره هایك حقوق معینی دارند و يك اعتباری هم از طرف وزارت خانه برای یشم بآنها داده میشود برای تکمیل عمل یشمی دخترها آیا آنهم جزو عایدی حقیقی مدیره است یا اینکه این اعتبار را بوزارت خانه پس میدهند و ایشان به بنده جواب میدهند که نمایشگاه درست میکنم تا این صنایع را در انتظار مردم جلوه بدهند موضوع سؤال بنده این نبود

رئیس - آقای داور (اجازه)
داور - این یحیی که داده میشود از برای یافتن قالی است و تا به حال هم در این مدارس قالیهای متعدده بافته شده است و در روی آن قالی اسم مدرسه و سنه که بافته شده قید شده است و الا آن هم در خود مدارس موجود است تا موجب تشویق سایرین شود و قرار بر این شده است در هر مدرسه تا سه قالی که بافته شد در مدرسه بگذارند و بقیه را بوزارت معارف بدهند تا برای اکیورسیون بفرستند و نمایش بدهند آن صنایع را .
رئیس - رأی میگیریم بماده سیزده ببلغ بیست و هفت هزار تومان.
آقایانی که تصویب مینمایند قیام فرمایند .
(جمع کثیری قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد. ماده ۱۴ (اینطور خوانده شد)
ماده چهارده - مدارس متوسطه تهران و دارالمعلمین هفتاد هزار و دو بیست و هشت تومان و چهار قران
رئیس - آقای آقا سیدفاضل (اجازه)
آقا سیدفاضل - بنده خواستم راجع به مدارس متوسطه چند کلمه عرض کنم و یک تاریخی بر عرض آقایان برسانم تا در سال آتی یک مدرسی که شاگرد نداشته باشد تشکیل نشود و باندازه حاجت باشد چون زیادتز فایده ندارد قضیه مدرسه متوسطه چندین مرتبه در کمیسیون بودجه استیناف داده شد و حقیقتاً بدون اغراق ده جلسه بیست جلسه در این خصوص مذاکره شد بعد از تحقیقات و مذاقه زیادی که در اطراف مدارس متوسطه شد معلوم شد که شاگرد هائی که در تهران از برای تعلیم در مدارس متوسطه حاضر هستند عجلتاً در حدود پانصد و یا پانصد و پنجاه نفرند و بیشتر نیستند بعد که باهل خیره رجوع کردیم از قبیل شاهزاده نصرت الدوله و سایرین که در خارج هم مدارس متوسطه را دیده اند معلوم شد که پس از مدرسه دارالفنون برای این شاگردها سه مدرسه بیشتر لازم نیست و قرار شد سه مدرسه متوسطه که خیلی معنون است و نسبتاً شاگردانش هم زیادتز است باقی بماند و بقیه حذف شده و مجلس صرف مدارس پنج کلاسه ابتدائی شود و بنا بود که این تصمیم کمیسیون بودجه بموقع اجرا گذاشته شود که آقای وزیر علوم تشریف آوردند به کمیسیون و فرمودند که این مدارس تا به حال باقی بوده است و حالاً هم چندماده بیشتر به آخر سال باقی نمانده است و ما هم تا اندازه امورات این مدارس را مرتب کرده ایم و بالفعل هشت مدرسه متوسطه داریم و شاگرد هم دارد اگر تصمیمی اتخاذ فرموده اید باشد برای سال آتی.

رئیس - آقای داور (اجازه)
 این بودجه صرف مدارس بشود و حقیقتاً این پولی که دولت برای صرف تعلیمات میدهد صرف معارف بشود نه اینکه عنوان مدرسه متوسطه باشد ولی شاگردی نداشته باشد و همانطوری که عرض کردم سه مدرسه متوسطه برای شاگردان فعلی کافی است و بقیه بودجه اش باید صرف مدارس مجانی ابتدائی بشود این یک تذکری بود و در ضمن تاریخ کمیسیون بودجه راهم راجع به مدارس متوسطه بعضی رساندم
وزیر معارف - مدارس متوسطه که ما در تهران داریم هشت باب است و البته بر خاطر آقایان پوشیده نیست که مدرسه متوسطه فقط مختص شاگردان معصل علوم متوسطه نیست و در این مدارس شاگرد های ابتدائی هم هست که در کلاسهای ابتدائی آنجا تحصیل میکنند و در واقع در این مدارس دو طبقه تحصیل میکنند یک طبقه معصلین علوم متوسطه یک طبقه شاگردان ابتدائی و در هر مدرسه از دو بیست و پنجاه شاگرد هم متجاوز است که شصت هفتاد نفر آنها تحصیل متوسطه میکنند و بقیه تعلیمات ابتدائی و در مقابل هم عایداتی که از آن مدارس میرسد بخرج دولت گذارده میشود و از طرف دولت هم مخارج آن مدارس داده میشود و یک کمی هم بمعصلین ابتدائی آنجا میشود و چندی قبل بنظر آقایان کمیسیون اینطور رسید که سه مدرسه متوسطه بیشتر لازم نیست و تمام شاگردان معصلین مدرسه متوسطه منحصر بین سه مدرسه باشد در صورتیکه همانطور که عرض کردم در این هشت مدرسه عجلتاً شاگرد های متوسطه و ابتدائی هر دو مشغول تحصیل هستند و برای دولت اشکال را داشت که این مدارس متوسطه که هم تحصیل متوسطه هم ابتدائی در آن میشود منحل نمایند چون هر یک از این مدارس دو بیست و پنجاه و سیصد شاگرد دارد و از امسال هم چون چیزی باقی نمانده است بهتر این است که کماکان منظور باشد و انشاء الله برای سال آتی بطوریکه با مستشاران آمریکائی مشغول مذاکره هستیم در باب تشکیلات مدارس با صلاح دید آنها قراری داده خواهد شد و همانطور تشکیلات داده خواهد شد .
رئیس - آقای حائریزاده (اجازه)
حائریزاده - یک جلسه را در شرح بودجه نوشته اند که در بودجه مختصر اشاره بان نشده است و آن راجع به مدارس نسوان است در شرح مختصر بودجه نوشته شده نه باب و در آخر شرح مفصل بودجه نوشته شده هشت باب میخواهم بدانم اگر این مدارس ۸ باب است چرا در بودجه مختصر نه باب نوشته اند و اگر نه باب است چرا در بودجه مشروح ۸ باب نوشته اند؟

مخبر - اعتراض آقای حائریزاده نمیدانم راجع بکدام قسمت است اگر راجع به قسمت سیزدهم است...
حائریزاده - بلی
مخبر - که آن قسمت گذشت و حالا راجع به مدارس متوسطه مذاکره میشود و این معمولی که مادر نوشتن بودجه داریم این است که صورت جزء مخارج یک مدرسه را مینویسیم و بعد هر چند باب مدرسه باشد بماند اندازه جمع میکنیم و در بودجه مختصر مینویسیم و صورت جزء آن یک مدرسه را که مأخذ گرفتیم در صورت مشروح مینویسیم ولی راجع به مدارس متوسطه چون اختلافاتی کلی داشت و هر کدام از آنها یک طرز مخصوصی بود و همیشه که برای آنها یک نمونه اتخاذ نمائیم و همه را از روی آن بنویسیم این بود که یکی یکی مدارس هشت گانه را در صورت مشروح نوشتیم از قبیل مدرسه مظفری و مدرسه کمالیه و غیره و جمع کل آنها را در یک ماده گنجانیدیم که الان مطرح است
رئیس - آقای حاج میرزا علی محمد (اجازه)
 راجع به فرمایش آقای آقا سید فاضل عرض داشتم که میفرمایند هشت مدرسه متوسطه زیاد است گویا ایشان فراموش فرموده اند که مدارس ابتدائی مادر طهران قریب به هفتاد است اعم از ملی و دولتی و از هر مدرسه در هر سال تقریباً ده نفر شاگرد بیرون میآید کما اینکه ملاحظه فرموده اید در مدرسه دارالفنون هر سال سیصد چهار صد بلکه پانصد نفر تصدیق تحصیلات ابتدائی میکنند و این عده البته هشت مدرسه متوسطه لازم دارند و علاوه همانطوری که آقای وزیر علوم فرمودند در هر یک از این مدارس متوسطه پنج شش کلاس ابتدائی هم هست و اگر کمتر از این عده مدرسه متوسطه باشد دیگر مجلی از برای شاگردانی که از مدرسه ابتدائی بیرون میآیند نخواهد بود و همین عده مدرسه متوسطه هم که حالا موجود است به عقیده بنده خیلی کم است حالا نمیدانم آقای آقا سیدفاضل از چه نقطه نظر سه باب مدرسه را برای تهران کافی میدانند؟
جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
رئیس - رأی میگیریم بماده چهارده ببلغ هفتاد هزار و دو بیست و هشت تومان و چهار قران آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند .
(جمع کثیری قیام نمودند)
رئیس - ماده یازده (بشرح ذیل قرائت شد)
ماده یازده - مدرسه دارالمعلمیات شش هزار و پانصد تومان
رئیس - آقای حاج شیخ اسد مخالفید؟
حاج شیخ اسدالله - بلی مخالفم
رئیس - آقای آقا سید فاضل (اجازه)

آقا سید فاضل - اگر چه آقای مخبر اشتباهی که شده بود فرمودند ولی بنده عرض می کنم این بودجه با آن تصمیمی که در کمیسیون گرفته شد فرق دارد حالا بنده تاریخ این مسئله را بر عرض میرسانم همانطوری که فرمودند یک مبلغی برای اعانه مدارس ملی در نظر گرفته شد بعد باره مدارس من جمله مدرسه فردوسی و اتحادیه و چهار پنج مدرسه دیگر که شاگرد زیادی دارند و اسامیان در نظر نیست کسر مخارج دارند که سال قبل هم دولت به آنها اعانه می داده است و کمیسیون هم پانصد تومان ماهیانه که در سال شش هزار تومان می شود تصویب کرد که بانظارت و تصویب شورای عالی معارف به آن مدارس که حقیقتاً کسر بودجه دارند بپردازند چون کمیسیون نتوانست بیش از این داخل در جزئیات شده و کسر آن مدارس راهم در نظر بگیرد این بود که شش هزار تومان بطور کلی در نظر گرفت بانظارت شورای عالی معارف پرداخته شود حالا کاری به آن قسمت ندارم ولی عقیده بنده این است که بهر مدرسه که کسر دارد داده شود حتی اگر ملکیت خانها هم کسر دارند به آنها داده شود منتهی بانظارت شورای عالی معارف و اگر چنانچه کسر ندارند این مبلغ را صرف تعلیمات مدارس ابتدائی مجانی نمایند
مخبر - چون آقای آقا سید فاضل یک اشاره کردند به این که کسر کمیسیون بودجه یک کمیسیون است و بنده این بودجه که چاپ شده برخلاف آن تصمیم است بنده از روی دفتر کمیسیون بودجه که در جلسه دوازدهم میزان عین عبارت تصویری کمیسیون نوشته شده میخواهم ملاحظه بفرمایم که این بودجه بر طبق نظریات و تصویب کمیسیون نوشته شده است .
**(راجع به مدرسه دارالفنون عجلتاً دولت پیشنهاد خود را برای تجدیدنظر مسترد می دارد و در خصوص اعانه مدارس ملی مذاکره کرد و ۸۰ هزار و صد و شصت تومان سابقاً تصویب شده بود (که همان مبلغ اولی است که در شرح مختصر بودجه صفحه اول نوشته شده) و ما همی پانصد تومان هم از حالا بیه قرار شد اعانه به مدارس ملی دیگری که چندی به آنها داده نمی شد اعتبار داده شود که بانصوب و نظارت وزارت معارف و شورای عالی معارف به مدارس ملی کمک شود
آقا سیدفاضل - این مطلب که صریح عرض بنده است و بنده و آقای مدرس این پیشنهاد را کردیم ولی خلاف آن در این بودجه چاپ شده است
مخبر - اشتباه شده است
رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)
حاج شیخ اسدالله - بنده تصور می**

کنم آن قدرها اختلاف نظر نباشد زیرا بعضی از مدارس ملی که کسر بودجه داشته اند به دولت ارائه داده اند و دولت هم کمک مساعدتی به آنها کرده است حالا ابتدائی شروع به آن کمی بوده است یکسال ۲۱ سال بود نمی دانم و کاری هم به آن ندارم بعد از آن که بودجه وزارت معارف بمجلس آمد با لازم بود که آن مدارس که کسر بودجه داشته اند از طرف دولت یک کمیکی به آنها بشود و بعضی از مدارس دیگر هم شکایت داشتند که اگر دولت و مجلس شورای ملی می خواهد با مدارس ملی مساعدت کند باید با همه مدارس ملی کمک کند و البته حق هم داشته برای این که دولت باید از نقطه نظر توسعه معارف با تمام مدارس ملی مساعدت کند چرا؟
 چون بعد از آنکه یک مدارس مجانی دولتی تأسیس شد البته اکثریت مردم اولاد های خودشان را به مدارس مجانی میفرستند و مدارس ملی قهرأ کسر بودجه پیدای کند عایداتش کفاف نمی دهد و نمی تواند مدرسه اش را اداره نماید و البته باید مجلس شورای ملی و دولت یک کمیکی به آنها بکنند که آنها هم از بین نروند و یک عده اطفال مردم را تربیت و تعلیم نمایند این بود مذاکراتی که در کمیسیون شد و آن مبلغی که هر ساله یک عده از مدارس داده می شد کافی نبود و وزارت معارف ۱۴ هزار تومان پیش نهاد کرد کمیسیون هم همان ۱۴ هزار تومان را تصویب کرد که بانظارت و تصویب شورای عالی معارف بهر مدرسه که کسر بودجه دارد این وجه را تقسیم نمایند و نسبت به ماه و نیم اول سال هم گفتگو شد که همانطوری که در سابق عمل می کرده اند بپردازند ولی ۶ ماه و نیم بعد از این طوری که کمیسیون تصویب کرده بتناسب کسر بودجه بانظر شورای عالی معارف تقسیم نمایند و بعد از اتمام ۶ ماه و نیم باید اول باین صورت یک قلم ۹ کشیده شود و این مقداری که این جا اسم برده شده و تقریباً صد یادی بیست و پنجاه تومان برای آنها معین شده دیگر با آنها داده نمی شود برای چه؟
 برای اینکه دولت و مجلس شورای ملی با مدارس باید مساعدت بکنند که حقیقتاً یکماه دو ماه سه ماه کسر بودجه داشته باشد و بقیه مدت نداشته باشد و اگر بنا باشد تصدیق کنیم که برای این شش مدرسه بخصوص که اسم برده شده صد تومان یا دو بیست تومان بطور اعانه داده شود این خلاف آن فلسفه است که در نظر گرفته شده زیرا ممکن است در ششماه آخر سال کسر بودجه نداشته باشد و باید مطابق تصمیمی که گرفته شده از طرف شورای عالی معارف مفتشین بروند و مفتش کنند و به تناسب کسری که دارند با آنها اعانه داده شود و نه با هم و بخصوص و شش ماه به خصوص برای یک مدرسه معین .

این بود نظریه کمیسیون و همین طور هم تصویب کرد و بنده هم شرحی پیشنهاد کرده ام که در ملاحظات نوشته شود تا رفع همه اشکالها بشود و آن اینست که در پنج ماه و نیم اول سال بهین طریق تقسیم شود و در ششماه و نیم آخر سال بتناسب کسری که دارند با آنها کمک نمایند .
مخبر - اینجا مطلب دو صورت پیدا کرد یکی اینست که آقای حاج شیخ اسدالله آن نظریه که در کمیسیون داشتند حالا همان نظریه را تعقیب فرمودند پیشنهاد می فرمایند اگر چنانچه طرف تصدیق مجلس واقع شد البته بآن عمل میشود و یک قسمت دیگر اینست که کمیسیون بودجه اعتراض می شود که این بودجه که نوشته شده بر طبق نظریه کمیسیون نبوده است این جمله را بنده تکذیب میکنم و توضیح هم دادم و رفع این اشتباه را هم کردم و بنده سند کمیسیون بودجه را بخط منشی کمیسیون و امضاء رئیس و مخبر کمیسیون است ارائه دادم و عین عبارت را از روی دفتر رسمی کمیسیون در جمله اخیری که این مطلب تصویب شد بر عرض رساندم حالا آقایان ممکن است نظرشان این باشد که در یک یا دو جلسه کمیسیون اینطور مذاکره شد صحیح می فرمایند ولی رأی قطعی و سند قطعی که مستند من است از برای امضاء راپورت و دفاع از طرف کمیسیون همین قسمتی بود که عین عبارت را خواندم و معنی این عبارت اینست که خواسته اند این پانصد تومان را باین ترتیب بشورای عالی معارف واکذار نمایند.
 معنی این عبارت بالصراحه این است حالا اگر آقایان یک نظریه دیگری داشتند یا آن نظریه شان در کمیسیون پیش نرفته یا بطور دیگر تعبیر شده آنرا بفرمایند.
 مطلب دیگری را هم بنده میخواهم به آقای حاج شیخ اسدالله تذکر بدهم اینکه راجع به قسمت آخر سال می فرمایند بنده عرض میکنم این پانصد تومان مال سال بعد است اول بودجه امسال را تصویب نمایند بعد برای سال بعد هر طور بفرمایند موافقت میکنیم .
 مأخذ رأی کمیسیون این بوده که یک اعانه به مدارس داده شود بملاوه باختیار وزارت معارف و شورای عالی معارف گذاشته شود که آنرا تقسیم نمایند حالا سال آینده را نمیدانم چطور میشود معذک نسبت باین قسمت اگر اصلاحی دارند پیشنهاد نمایند تا رأی گرفته شود ولی رأی کمیسیون بودجه بر طبق همین راپورت بود که بنده خواندم .
وزیر معارف - بنده گمان میکنم این مسئله در این موقع سال یک مقداری ترتیبش گذشته باشد باین معنی که آن هشت هزار تومان بطور اعانه به مدارس داده می شد و البته آقایان تصدیق خواهند فرمود که امروزه در ماه دوازدهم نمیتوان آنرا

تعبیر داد و همانطور که فرمودند در کمیسیون همین مذاکرات شد ولیکن نتیجه همانطور بود که آقای مخبر بمجلس راپورت دادند فرضاً هم آنوقت که ششماه قبل بوده یک مذاکراتی میشد ربطی با امروزه ندارد دولت یک حقوق اعانه به مدارس می داد و امروز نمی توان گفت ما این حقوق را نمی دهیم و این شش هزار تومانی که عجلتاً برای اعانه مدارس داده شده تصور میکنم همانطور که در شورای عالی معارف مذاکره شد بطور شهریه نمی توانیم تقسیم کنیم باید با صورت عقب افتاده مدارس را در شورای عالی معارف بخواهیم و به نسبت بین آنها از بابت حقوق عقب افتاده و کسورات و قروض که دارند با آنها همگی داده شود در این صورت تصور میکنم برای امسال این مناقشه موضوع نداشته باشد و برای سال آتی هم هر طور که مجلس مقرر بفرماید البته اطاعت میشود
 اما اینکه آقای آقا سید فاضل اظهار فرمودند که اعانه مکاتب هم داده شود بنده تصور میکنم این مسئله یک مقدار غیر مقدور است آن پیشنهادی که ما بجهت اعانه مدارس ملی کردیم برای مدارس ذکور و انانی است که مدتها زحمت کشیده اند و کار کرده اند و یک کسوراتی دارند و دولت خواسته است با آنها مساعدتی بنماید باینجهت برای آنها منظور داشت و بیش از این نباشد اعانه داد .
(جمعی گفتند مذاکرات کافی است)
رئیس - پیشنهاد آقای حاج شیخ اسدالله قرائت میشود
(بشرح ذیل قرائت شد)
 پیشنهاد میکنم در ملاحظات این قسم نوشته شود
 پنج ماه و نیم اول سال از قرار ماهی دوهزار و شصت و هشتاد تومان مطابق صورت در بودجه و شش ماه و نیم آخر سال از قرار ماهی هزار و صد و هشتاد تومان بدون ملاحظه و مراعات صورت مندرجه در بودجه باید بانصوب و نظارت شورای عالی معارف بکنیم .
 بتناسب کسر تقدیم شود
شیخ اسدالله معلاتی رئیس - بفرمایند
حاج شیخ اسدالله - البته باید کسر بودجه تمام مدارس ملی را دولت تأدیه و جبران کند ولی مطلب اینست که به بینیم در کمیسیون بودجه چطور رأی داده شده است و مجلس شورای ملی حالا چه باید بکند و تکلیف چه چیز است آنچه بنظر بنده می آید همان است که قبلاً عرض کردم و بنظر می آید در کمیسیون بودجه هم همانطور تصویب شد .
 حالا حضرت والا یک صورت مجلسی از کمیسیون بودجه قرائت کردند ولیکن در این زمینه در کمیسیون بودجه چندین جلسه

مذاکره شد و همین اختلاف نظر هادر آنجا بود بنده این پیشنهاد را کردم که زمینه روشن شود اگر آقایان و کلا و مجلس میخواهند تصویب نمایند.

یک شهر به بیک یاده مدرسه بخصوص داده شود اهم از اینکه کسر داشته باشند یا نداشته باشند و نظر وزیر معارف هم همین است اینستکه بنده پیشنهاد خودم را پس میگیرم ولی اگر نظر آقایان اینستکه به مدارس ملی که کسر بودجه دارند مساعدت بشود آن وقت باید به تناسب کسری با آنها مساعدت کرد بنظر بنده در کمیسیون هم اینطور تصویب شد و این هم عقیده ملی بنده است و اگر در کمیسیون یک اشتباهی شده بنده نمیدانم بهر صورت عقیده ام این است که باید به تناسب کسر مدارس ملی این چهارده هزار تومان تقسیم شود و اگر پیشنهاد شده تصویب شود آنهم در شش ماه و نیم بعد زیرا در پنج ماه و نیم قبل جای تردید نیست و باید همینطور تصویب شود ولی در شش ماه و نیم بعد باید به تناسب کسری که دارد محسوب شود زیرا ایک مدرسه ممکن است سه ماه کسر بودجه پیدا کند و در سه ماه دیگر کسر بودجه پیدا نکند پس در آن سه ماه که کسر بودجه دارد باید دان و آن موقعی که کسر بودجه ندارد به او نمیدانند زیرا ایک وقتی ممکن است شاگردان کم و زیاد شوند پس نمیشود این را قانون قرارداد و تصدیق کرد و بیک مدرسه ثابت در وقت تومانی بگیرد و یک مدرسه دیگر ده تومان یا هیچ نگیرد این است نظریه بنده حالا آقایان هر طور صلاح میدانند رفتار کنند

رئیس - آقایانی که بایشهاد آقای شیخ اسدالله را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد برای میگیریم بماده هفدهم به مبلغ چهارده هزار و صد قیام فرمایند

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده هجدهم (شرح ذیل قرائت شد)

ماده ۱۸ - مدرسه دارالفنون شصت و پنج هزار هصد و شش و شش تومان

رئیس - آقای شیخ الاسلام اصفهانی

وزیر معارف - راجع به مدرسه دار الفنون در کمیسیون مذاکره شد و این مبلغی را که در اینجا پیشنهاد شده تصویب نمودند ولیکن در این مدرسه یک معلم حقوق مدنی هم از چند سال قبل مقرر بود و تدریس میکرد چون مدرسه متوسطه عالی ما منحصر به مدرسه دارالفنون است یک معلم حقوق مدنی هم از سابق داشته است ولیکن در کمیسیون بودجه وقتی که راجع باین مسئله مذاکره میشده شاید این معلم

حقوق را هم مثل معلمین حقوق سایر مدارس تصور کرده اند و بدین واسطه موضوع را حذف کرده اند ولیکن بعد از این چون در بر کرام مدرسه دارالفنون این مسئله منظور گردیده بنده مجدداً پیشنهاد کردم ولی چون بحران پیش آمد نتوانستیم این مسئله را مطرح و در کمیسیون انجام بدهیم بعد از رفع بحران این بودجه تهیه شده بود و بوضیح هم داده شده لکن مبلغ حقوق او در خور همین بودجه است و تفاوتی نکرده منتهی کمیسیون بودجه این مبلغ را سرشکن کرده یعنی معلمین دیگر که مشغول تدریس بودند اصل آن مبلغ در این بودجه مقررات این است که تقاضای وزارت علوم از نمایندگان محترم این است که بهمان ترتیب سابق حقوق معلمین را تصویب کنند و برای بودجه هم هزار تومان تقسیم کرد

مخبر - بنده درست ملتفت نشدم مقصود آقای وزیر معارف چه بود اگر جزء این بودجه هست پیشنهاد جدیدی نمیخواهد و اگر حذف شده دیگر نمیشود گفت جزء این بودجه هست از آن طرف هم نسبت به اینکه کمیسیون بودجه در تشخیص حقوق معلم مدنی اغفال کرده اند این هم بی التفاتی بود که فرمودند کمیسیون بودجه از روی بصیرت و اطلاع این قسمت را حذف کرد حالا آقای وزیر معارف میخواهند مجدداً پیشنهاد نمایند باید مجلس قابل توجه بدانند رأی بدهد

وزیر معارف - بنده گمان نمیکنم اشتباه کرده باشم در اینجا یک سوء تفاهمی شده است خود شما هم مدافع بودید منتهی اینکه نظریات دیگری داخل شده است شما فراموش نکرده که مبلغ بودجه دارالفنون در کمیسیون با این تفاوت جزئی تصویب شد بنده عرض میکنم در همان مبلغ تصویبی این مسئله منظور است فقط اسم آن در این جا نوشته شده البته وزارت معارف نمیتواند یک مسئله را که اشمش در بودجه نیست بدهد ولیکن بعد بنده شنیدم که مبلغ او را که پنجاه تومان بود سر شکن کردند بسیار معلمین اصل مبلغ تفاوتی نکرده است فقط باید در این جا اسم را منظور داشت

رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی (اجازه)

حاج میرزا مرتضی - عجلتاً عرضی ندارم

رئیس - آقای حاج نصیر السلطنه (اجازه)

حاج نصیر السلطنه - راجع به فرمایشاتی که فرمودند بنده ناچارم توضیح عرض کنم بودجه دارالفنون که به کمیسیون بودجه آمد در قسمت آن بطور کلی مذاکره شد و در یک قسمتهای آن هم در جزئیات وارد شدیم آن قسمتی که داخل در جزئیات شد نظر باینکه وزارت معارف آن بودجه را که کمیسیون در نظر گرفته برای مدرسه دارالفنون کافی نمیدانست

تحت یک از اداتی باشد مطلب دیگر اینکه تمام معلمینی که در این مدرسه داخل شده اند بدون امتحان داخل شده اند و احدی از این معلمین امتحان نشده اند این است که بعضی از آنها در سابه یک ملاحظاتی و یک ارتباطاتی پذیرفته شده اند مطلب سوء که خیلی عجیب تر از همه است این است که هیچوقت یک شاگردی در امتحان نکرده اند که این لایق داخل شدن در شعبه طبی هست یا نه؟

رأی فلان اعیان اقتضا کرده یک آقا زاده داشته است بفرستد در مدرسه طبی در آنجا هم بدون امتحان و یک تربیتی آنها را پذیرفته اند علاوه بر اینها در موقع امتحان مدرسه هم که میشود دبیران باین آقایانی که میخواهند طبابت کنند و تمام نفوس مردم را زیر دست فرار دهند و در تحت فرمان بگیرند بدون دادن امتحان در حضور معلمین داخله و خارجه به آنها دبیران داده نمیشود و وزارت معارف و اطباء مخصوصاً در این باب جدیت تامی دارند و خیلی دقیق هستند بنده تعجب میکنم چرا در این موضوع این مذاکرات بیان میآید که اسباب تأسف بنده و سایرین است

رئیس - آقای رفعت الدوله (اجازه)

رفعت الدوله - بنده موافقم

رئیس - پس رأی میگیریم به ماده ۱۹ به مبلغ شانزده هزار و هشتصد تومان آقایانیکه تصویب میکنند قیام نمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شده ماد بیست (شرح ذیل خوانده شد)

ماده ۲۰ - مدرسه موزیک پنج هزار و صد و هفتاد و پنج تومان و یک هزار و دویست و دواز

رئیس - آقایانیکه این ماده را تصویب میکنند قیام فرمایند

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده بیست و یک

(شرح آتی خوانده شد)

ماده بیست و یک - امانه مدارس خارجه پنج هزار و هشتصد و شصت تومان

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - اینکه در اینجا نوشته شده مدارس خارجه بنده خوب اطلاع ندارم چون در سابق معمول این مدارس خارجه که دولت بآنها امانه میداد در تحت نظر وزارت معارف اداره میشد بنده نمی دانم بچه مناسبت مدرسه که در تحت نظر وزارت معارف نیست در ایران تشکیل میشود اگر در تحت نظر وزارت معارف است خارجه اسم بردن صحیح نیست

رئیس آقای مساوات (اجازه)

مساوات بنده هم همین عرض را داشتم که آقای تدین اظهار کردند

بنده خودم در این مدارس خارجه نرفته ام گردش کنم ولی آنچه شنیدم بیشتر توجه آنها به السنه خارجه است و در این مدارس بزبان فارسی چندان توجهی ندارند و در واقع اینها یک مدارس است برای ترویج السنه خارجه بنده مانع نیستم که السنه خارجه پیشرفت نمایند معلوم است اگر کسی معارف برای ترقی معارف خود این مملکت است بمغواستم بهینم وزارت معارف در این باب اطلاع کامل دارند یاخیر؟ خوبست توضیح بدهند

وزیر معارف - این مدارس بطوری که آقایان میدانند مدتی است در طهران تشکیل شده ولیکن همان طور که شاید بعضی از آقایان مستحضر باشند البته در این مدارس زبان خارجه بیشتر رعایت میشود ولی تعلیمات فارسی هم کاملاً رعایت میشود زیرا اطفالی که در ایران باید تربیت پیدا کنند اول باید تربیبات مملکت خود را تحصیل کند و معلمین خوب هم دارند و از خود ما هم معلم میگیرند و مفتش وزارت معارف هم آنها را میبرد و راپورت های لازم را هم وزارت معارف میدهد در اینجا لازم است یک توضیحی عرض کنم که یک فقره اعانه هست که در مجلس شورای ملی هم تصویب شده است ولی چون اسم آن مدرسه تأسیس شده بود در اینجا ذکر نشده است و خاطر آقایان باید مسبق باشد که آن اعانه از برای مدرسه صنعتی آلمان تصویب شد و قریباً وعده داده اند و متخصصین و معلمین آن را بیآورند و هر وقت تشکیل شد اعانه موصوبه مجلس بآنها داده میشود

رئیس - آقای سردار معظم (اجازه)

سردار معظم - بنده با دادن اعانه به مدارس خارجه موافقم چون فرمودند آن مدارس در تحت نظارت وزارت معارف اداره میشوند و مفتش هم به آنها میروند بنده میخواستم آقای وزیر معارف توضیح بدهند راجع به حقوق سه ماهه تعدیل تابستان معلمین ایرانی که در آنجا مستخدم هستند چه نظریه اتخاذ کرده اند

وزیر معارف - راجع به حقوق معلمین مطابق پروگرام خودشان رفتار نمیکند

رئیس آقای تدین اجازه

تدین - اینجا در تحت عنوان اعانه مدارس خارجه چهار مدرسه اسم برده شده یکی مدرسه ارمنه است و آن مدرسه جزء مدارس خارجه نیست بلکه جزء مدارس داخله است بنا بر این آن را جزء مدارس خارجه اسم بردن صحیح نیست

رئیس آقای مساوات (اجازه)

مساوات بنده هم همین عرض را داشتم که آقای تدین اظهار کردند

رئیس - یک لفظ داخله هم اضافه میشود

آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده عرضی ندارم

رئیس آقای میرزاعلی (اجازه)

میرزاعلی کازرونی - آقای وزیر معارف نمیدانم جواب سئوال را دارند یا اینکه بنده درست ملتفت نشدم سئوال این بود که مدارس خارجه که در ایران تأسیس شده است از روی پروگرام وزارت معارف عمل میکنند یاخیر مقصود این بود که بفرمایند در آن مدارس هم معلم فارس هست یا نه مسلم است در خارجه هم که السنه مختلفه تدریس میشود شاید یک درس هم فارسی باشد ولی مقصود ما این است این اطفالی که میروند در آن مدارس تحصیل میکنند طوری تربیت شوند که با اخلاق عمومی مامواقت داشته باشد و اگر برخلاف این باشد بنده لازم میدانم که در اینجا باین توضیح بدهم زیرا در اینصورت مخالفم

وزیر خارجه - چون بنده در این خصوص اطلاعاتی دارم این است که جسارت میکنم اگر ما بخواهیم مدرسه را مجبور کنیم که موافق پروگرام وزارت معارف رفتار نماید صحیح نیست و مخالف آزادی معارف است که در قانون اساسی معین است مردم آزادانه هر قسم بخواهند تحصیل نمایند و مجبور نیستند آن مادی را که دولت معین میکند تحصیل نمایند این مدارس خارجه تابع دستور وزارت معارف هستند یعنی چیزهایی را که وزارت معارف بخواهد منک کند یا اینکه تعلیماتی بدهد از راه غیر خواهی و صلاح اندیشی البته آنها اطاعت میکنند مخصوصاً وقتی که بناشود از دولت هم اعانه بگیرند زیرا در صورتیکه بخواهند از پروگرام وزارت معارف سرپیچی کنند البته دولت بآنها اعانه نخواهد داد ولی این نکته را خواستم بآقایان تذکر بدهم که این اعانه ما را باید باین قبیل مدارس بدهیم و او اینکه مطابق پروگرام وزارت معارف هم رفتار نکنند اگر چه بنده میخواهم عرض کنم که مخالف پروگرام وزارت معارف رفتار میکنم مقصودم این نیست متلامدرسه سن لوئی و ایلیانس که معلمین فرانسوی دارند همانطور که بعضی از آقایان گفتند شاید در آنجا قسمت زبان فرانسه بیشتر تدریس میشود و در مدارس خودمان بآن اندازه در داده نشود ولی نباید گفت وجود این مدارس خوب نیست بلکه اینها یک کمک است که بمعارف ما می کنند زیرا در خارجه برای نشر معارف تأسیساتی دارند اینها هم برای نشر زبان خودشان برای معارف ما مخارج می کنند مثل اینکه از یک پول خارجی در مملکت ما سه چهار مدرسه تأسیس میشود و ما

باید وجود آنها را منتقم بشماریم دیگر این که اعانه که از طرف وزارت معارف بآنها داده میشود شرط میشود که شاگردان بجای را که دولت صورت میدهد آنها را قبول کنند و آنها را هم قبول می کنند و از تحت اطاعت پروگرام معارف خارج نیستند و پروگرام معارف هم منافی با پروگرام وزارت معارف نیست و نفرمایند چون زبان فرانسه ها در آنجا بیشتر تدریس میشود تا در مدارس ملی منافی با پروگرام مملکتی ما است

(جمعی گفتند مذاکرات کافی است)

رئیس - رأی میگیریم بماده ۲۱ آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس تصویب شد ماده بیست و دوم قرائت میشود

(شرح ذیل قرائت شد)

ماده بیست و دوم - معلمین داخله و هزار و هشتصد تومان

وزیر معارف - یکی از مصارفی که دولت بوسیله وزارت معارف مینماید و عقیده بنده از بهترین مصارف است این ماده است برای اینکه بیکه اطفال بی بضاعت هستند که در مدارس دولتی و غیر دولتی طهران مشغول تحصیل هستند و اینها بضاعت گذران زندگانی خود را ندارند باین واسطه دولت برای آنها مبلغی معین کرده که ماهیانه بآنها میدهد و واقعا مساعدت خیلی مفیدی است و در بودجه سه آتی راجع باین موضوع من یک مبلغی علاوه و کردم زیاد تر از این مبلغی است که آلان بشاگردان داده می شود ولی در کمیسیون بودجه این مبلغ معین شد قریب ۶۰۰ تومان در ماه از آن مبلغ کسر شد و بعد بنده بواسطه بحران توانستم توضیحات عرض کنم و بودجه هم بطبع رسید این است که حالا پیشنهاد میکنم که این مبلغ شصت تومان هم اضافه شود که شش هفت نفر از آنها که مشغول تحصیل اند داده شود

رئیس - آقای حاج میرزا باوهاب (اجازه)

حاج میرزا باوهاب عرضی ندارم همین قدر میخواستم بیستم معاصین داخله چه اشخاص هستند که آقای وزیر معارف فرمودند

رئیس آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - در موضوع معاصین داخله فوق العاده شایق بودم که آقای وزیر معارف بیش از این شرح بدهند ولی می خواهم بدانم این معاصین که وزارت بآنها اعانه میدهد آنها هم هستند که از ابالات و ولایات بمرکز آمده اند یا فقط در مرکز هستند اگر اینها از خارج آمده اند خوبست بفرمایند که یک ترتیبی دارند یا اینکه در تحت یک ترتیب غیر منطقی است و خوبست وزارت معارف آنها در تحت یک ترتیب

منظمی در آورده بلکه امیدوارم که یک مدرسه شبانه روزی هم برای محصلین داخله تشکیل بدهند که اشغایک از خارج بمرکز میآیند بتوانند در آنجا داخل شده تحصیل نمایند و الاماهی ۶۰ تومان دادن در صورتیکه معلوم نباشد در تحت چه عنوانی است فایده ندارد اگر مناطق فقراست بنده خیلی فقیر سراغ دارم و اگر مناطق تحصیل است بنده اشغایک را میشناسم که فقیرانند و تحصیل میکنند و الاماهی ۶۰ تومان یا ۲۲۰ تومان دادن و معلوم هم نباشد در تحت چه ترتیبی است هیچ فایده ندارد و بنده نمیتوانم رأی بدهم بالاخره بنده فوق العاده شایق هستم که دولت يك مدرسه شبانه روزی در مرکز تشکیل دهد که محصلین از ایالات و ولایات بیایند و در آنجا تحصیل کنند اما با حقوق محصلین داخله با این ترتیب غیر منظم مخالف وزیر معارف - تصمیمیکه وزارت معارف برای این قبیل اشخاص اتخاذ کرده این است که وزارت معارف با اطلاع کبیساریای محل و مفتش وزارت معارف اشخاص بی بضاعت را که از ولایات و چه از مرکز که در مدارس مشغول تحصیل هستند و خرج تحصیل خودشان را ندارند صورت میدهند و البته دولت تصویب نمیکند که اینها بواسطه بیچارگی از تحصیل خود بازمانند یا بواسطه يك رعایتی نسبت بآنها می نماید و باید معلمین و مدیران مدرسه که شاگرد در آنجا تحصیل میکنند تصدیق بی بضاعتی آنها را بکنند و بنایند و با نظر مدیر و کبیسر محل و مفتش وزارت معارف این وجه بشاگردان داده می شود و اینکه آقای آقا سید یعقوب فرمودند بنده مخالف هستم بنده تصور میکنم که این مخالفت يك قدری دور از انصاف باشد و چون این اطفال واقعا بیچاره اند و باید دولت نسبت بآنها کمک کند بهین ملاحظه در بودجه وزارت معارف این مبلغ برای مساعدت بآنها منظور شده و یکی از بهترین مساعدتها است و اما راجع بمدرسه شبانه روزیکه فرمودند بنده پیشنهاد آنرا بمجلس تقدیم کرده ام ولی آن پیشنهاد مانع از این نیست که شاگردانیکه امروز در مدارس مشغول تحصیل اند دولت بآنها کمک نکند

مخبر - ماهی ۶۰ تومان را که وزارت معارف علاوه بر این مبلغ فرمودند که سالانه ۷۲۰ تومان میشود نظر باینست که اشغایک از فقرا کیسیون کردم اجازه گرفتم که از طرف کیسیون قبول کنم

رئیس - آقای حاج مغیر السلطنه (اجازه)

حاج مغیر السلطنه - بنده در ماده قبل راجع بمدارس خارجه يك مطلبی داشتم ولی چون موقع آن گذشت نگفتم و حالا هم نگفتم و بالاخره يك وقتی خواهم گفت

ولی راجع باین مسئله میخواهم عرض کنم که بنده موافقم اما اگر تنها نظر بفقیر باشد ۶۰ تومان که هیچ ۶۰ هزار تومان هم کافی نیست همه بیچاره فقیرانند دولت باید همه متساوی نظر نماید بنده این مبلغی را که وزارت معارف پیشنهاد کرده تصویب میکنم اما می خواهم يك توضیحی عرض کنم و آن این است که شرط قبول بیچه های بی بضاعت این باشد که يك کمیسیون از مدیران مدارس یا يك شورای مالی تشکیل بدهند و يك امتیاز اخلاقی و اعتماد فوق العاده در بین باشند و الا مطلقا قریب بی بضاعتی فایده ندارد و خیلی بیچه های فقیر در این شهر هستند

رئیس - باید رأی گرفته شود بنده ۲۲ بیلیغ ۳ هزار و ۴۲۰ تومان آقا باینکه تصویب میکنند قیام فرمایند

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده ۲۳ (شرح ذیل خوانده شد)

ماده ۲۳ - محصلین خارجه ۴۷۱۹ تومان

وزیر معارف - در این ماده وزارت معارف یکمده را پیشنهاد کرده بود و کیسیون بودجه هم قبول کرده بود فقط در کیسیون دوفقره از قلم انداخته اند

پیشنهاد وزارت معارف راجع بشاگردانی بود که در مدارس فرنگ مشغول تحصیل هستند و سابقاً هم راجع باعزام ۲۰ نفر شاگرد فرنگ پیشنهادی کرده بود که بعد از تصویب مجلس از شاگردانیکه تحصیلات خودشان را در اینجا تمام کرده اند بفرنگستان فرستاده خواهد شد و لکن یکمده شاگرد بفرنگستان فرستاده شده است که الانهم مشغول تحصیل هستند و حقوقی هم از طرف دولت بآنها داده میشد و بعضی از آنها که پدرانشان حقوق شخصی داشتند حقوق خود را با اولاد خود تخصیص دادند این ماده راجع بآن اشخاص است ولی کیسیون دو نفر آنها را از قلم انداخته است لذا وزارت معارف استدعا می نماید که آن دوفقره را هم قبول بفرمایند یکی از آنها بفرزین است و دیگری میرزا سید علیخان شاگرد دارالفنون

رئیس - آقای آقا سید فاضل (اجازه)

آقا سید فاضل - بنده میخواستم تذکر بدهم اگر وزارت معارف قبول میکند آقای کاظمی هم که يك راپورت جداگانه از کیسیون بودجه راجع بایشان رسیده است در اینجا ضمیمه شود

اقبال السلطان - در اینجا يك اشتباهی شده است ماهی ۳۶۰ تومان سالانه ۴۳۲۰ تومان میشود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده خواستم سؤال کنم این اسمیکه در اینجا نوشته شده است

اینها بتصوب وزارت معارف معین شده است با اینکه آنها رفته اند بمدرسه وزارت معارف برای اظهار خدمتی خواسته است برای آنها واجب معین کند خوبست این قسمت را توضیح بدهند

وزیر معارف - عرض کردم این محصلین که بفرنگ فرستاده شده اند از سابق در فرنگ مشغول تحصیل بوده اند و حقوق هم از دولت میگرفته اند حالا هم وزارت معارف مکلف است حقوق تمام محصلین ایرانی را هم از اینکده با و مربوط باشد یا نباشد بپردازد این بود که در بودجه که از طرف وزارتخانه ها پیشنهاد شده بود این نظر به ملحوظ باقی نماند

رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید فاضل را کیسیون قبول میکنند

بلی ممکن است در همینجا اضافه شود

رئیس - (خطاب بآقای وزیر معارف) برای سید علیخان چه مبلغ پیشنهاد میفرمائید ؟

وزیر معارف - سالیانه سیصد و پنجاه تومان

رئیس - کیسیون در این باب چه میگوید ؟

مخبر - بنده نظریه کیسیون را نمیدانم و نمیتوانم عرض کنم

رئیس - پس اول رأی میگیریم باین ماده پیشنهادی کیسیون بیلیغ پنج هزار و شصت و نه تومان با اضافه که آقای وزیر معارف پیشنهاد کردند

(بعضی گفتند خرابیها را که نیشود در مجلس درست کرد و باید برگردد به کیسیون)

رئیس - پس رأی میگیریم به ماده بیست و سوم به مبلغ چهار هزار و هفتصد و نوزده تومان آقا باینکه تصویب میکنند قیام بفرمایند

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده بیست و چهارم (شرح ذیل قرائت شد)

ماده بیست و چهارم - حقوق متقاعدین - ۳۲۵۸ تومان

وزیر معارف - در مسئله متقاعدین يك فقره آن راجع است بآقا شیخ صادق مفلوج که سالها در اداره معارف خدمت کرده و حالا دچار فلج سختی شده است وزارت معارف پنجاه تومان از برای او به کیسیون بودجه پیشنهاد کرد این مبلغ همان مقداری بوده است که از سابق هم بوده است عجلتاً در این بودجه تصویب کیسیون بیست تومان از حقوق او کسر شده است و استدعا میکنم که آقایان همان پنجاه تومان را تصویب بفرمایند

مخبر - بنده از طرف کیسیون قبول میکنم

تومان اعتباری که فرمودند از قلم افتاده

شأنه از قلم نیفتاده بلکه از قلم انداخته اند و حالا اگر وزیر معارف اصرار داشته باشند که چهار صد تومان مجدداً ضمیمه شود باید پیشنهاد بفرمایند و در خود مجلس تصویب شود

مخبر - اینجا نسبت به قسمت چهار صد تومان اعتباری فرمودند از قلم افتاده متأسفانه از قلم نیفتاده بلکه از قلم انداخته اند و حالا اگر وزیر معارف اصرار داشته باشند که چهار صد تومان مجدداً ضمیمه شود باید پیشنهاد بفرمایند و در خود مجلس تصویب شود

وزیر معارف - عرض کنم چون در آن بودجه که ما تقدیم کردیم تصور میکنم مرد منظور شده حالا از قلم افتاده اشتباه شده است و چون ما مسئله جشن را در موقع امتحان مدارس گرفتیم و بجایزه هم داده شده است در این مختار شده است نه اینکه يك چیز علاوه خواستیم این است که این پیشنهاد را تقدیم مجلس مینمایم

رئیس - مبلغش را مرقوم بفرمائید

آقای حائری زاده (اجازه)

وزیر معارف - بنده مهلت نمیده ام آقا باین حرف بزنند . در باب اعتبارات دوفقره عرض داشتم و خاطر مبارک آقا باین هم باید مستحضر باشد یکی این است که ما دوفقره اعتبار داشتیم یکی برای جشن معارف که هر ساله داده میشد و برای جائزه شاگردان که برای هر کدام از اینها چهار صد تومان یعنی چهار صد تومان برای مصارف جشن و چهار صد تومان برای مصارف کتاب و جائزه معین شده و امسال هم جشن گرفته شده و این اعتبار را هم از سابق داشتیم در موقع نوشتن بودجه یکی از این اعتبارات را نوشته اند و یکی از آنها گویا از قلم افتاده است در صورتی که مطابق جشنی که داده شده و جائزه که بشاگردان داده اند هشتصد تومان بصرف رسیده اما چهار صد تومان آن نوشته شده و چهار صد تومان دیگر آن از قلم افتاده و حالا باید آن قسمت از قلم افتاده هم تصویب شود این يك قسمت دیگر از عرایض راجع به اعتبار مفتش سیار است . حقوق مفتش سیار در اینجا هزار و دویست تومان یعنی ماهی صد تومان منظور شده است و این مفتش سیار در واقع سمت ریاست دائره تفتیش را دارد صد و هشتاد تومان حقوق خود او است و صد تومان چون برای مصارف مسافرت او است سابق از اعتبارات ولایات تصویب شده بود و نظر باینکه غالباً با طرف طهران مسافرت مینماید این است که وزارت معارف پیشنهاد میکنند که صد تومان او را که جز ولایات تصویب شده در بودجه مرکز تصویب کنند و از حیث مبلغ هم تفرقی نمیکند

مخبر - اینجا نسبت به قسمت چهار صد تومان اعتباری که فرمودند از قلم افتاده

معمد السلطنه بنده از آقای وزیر معارف می خواستم سؤال کنم راجع به ماهی پنجاه تومان که در سابق مقرر بودجه مسیوناد فرانسوی بعنوان دارالترتیب معلمین ایرانی داده میشد بخواستم سؤال کنم که بچه مناسبت این جاحوقش حذف شده است؟ و چه نظری بوده که در بودجه وزارت معارف منظور نشده است؟

رئیس - حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده سؤالی داشتم راجع باین دو قلم آخری یعنی دوفقره حقوق موضوع آن چیست؟

يك دفعه اینست که يك حقوق تقاعدی است در این صورت عرض ندارم ولی این دو قلم که یکی حقوق آقا شیخ محمد خان قزوینی و یکی هم حقوق حاج میرزا یحیی دولت آبادی است آیا این دوفقره در مقابل دولت آبادی است یا فقط از باب این حقوق خدمت کرده اند یا فقط از باب شهریه و مرحمت است خوبست آقای وزیر معارف توضیح بدهند

مخبر - چون آقای وزیر معارف مشغول چیز نوشتن هستند بنده جواب این سؤال را عرض میکنم بعد سؤال آقای متد - السلطنه را هم خودشان جواب خواهند داد تصور میکنم این قسمت در وزارت معارف از قلم افتاده باشد

ولی نسبت به سؤالی که آقای حاج میرزا عبدالوهاب کردند در موضوع يك قسمت آن بایشان حق میدهم زیرا این شیخ محمد خان قزوینی را که سالهاست در اروپا زحمت میکشد ایشان نمی شناسند ولی اگر مراجعه بآثار و کتبی که ایشان طبع کرده اند بفرمایند تصدیق خواهند فرمود که ایشان یکی از مفاخر ایران محسوب می شود و بنده این کلمه را باینجا باجرات عرض میکنم زیرا وقتی بنده در اروپا بودم اعمال ایشان را بخوبی دیدم و مقایسه که مستشرقین و غیر مستشرقین نسبت بایشان دارند آنها را کاملاً میدانم علاوه بر آناری که میتوانم ملاحظه کنیم اما باینکه هم هستند که شخصاً آشنائی به عملیات ایشان دارند و آقای وزیر خارجه هم هستند و تصدیق خواهند فرمود که بهترین خرج ها پولی است که به شیخ محمد خان بدهند و راجع به قسمت دیگرش هم آقای وزیر علوم در کمیسیون بودجه توضیحات کافی دادند و کیسیون بودجه را متقاعد کردند که این حقوق در مقابل يك زحماتی است که آنها متحمل شده اند

رئیس - آقای معتمد السلطنه (اجازه)

معتمد السلطنه - جواب سؤال بنده را آقای وزیر معارف مرحمت فرمودند

وزیر معارف - راجع به دارالترتیب که مذاکره شد اینجا و وزارت معارف يك سابقه دارد و نیز در این باب تصویب نامه صادر شده است ولی هنوز تحقیقات کاملی در این باب نشده است بعد از آنکه تحقیقات وزارت خانه در این خصوص بعد کمال رسیده به عرض مجلس خواهد رسانید

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - اولاً سؤال بنده راجع به جائزه و جشن نیست البته سالی يك مرتبه جشن گرفته میشود و يك مقدار جائزه هم باطفال داده میشود ولی همه ساله هر يك از شاگردانی که داوطلب برای امتحان شش کلاسه ابتدائی میشوند از هر شاگردی بلااستثناء يك تومان گرفته میشود منتهی از يك سال قبل به این طرف قرار گذاشتند که شاگردان اگر در امتحان قبول شدند حق مطالبه يك تومان را نخواهند داشت و اگر در امتحان رد شدند پنج قران به آنها مسترد و پنج قران دیگر ضبط خواهد شد و همه ساله سالی یا نصف ششصد نفر داوطلب برای امتحان میروند و اسم خودشان را در آنجا ثبت میکنند و همه ساله یا نصف ششصد تومان در آنجا جمع میشود میخواستم از آقای وزیر معارف سؤال کنم که این هدایات بخرج کجا میرسد و مصرفش چیست ؟ دوم اینکه اینجا نوشته شده :

برای کتابخانه معارف سه هزار تومان کتابخانه معارف امروزه دو تا هست یکی کتابخانه که ضمیمه است به عمارت وزارت معارف و متعلق است به وزارت معارف و به وزارت معارف متعلق است و امروزه هم دائره است و خیلی اشخاص هم از قرائت کتب آنجا استفاده میکنند و سالهای سال است که دائره شده و يك کتابخانه دیگری که بکنفر از چندین ماه باین طرف اجازه گرفته و باسم معارف دائره کرده حتی در چندین ماه قبل اعلاناتی منتشر و نصب کرده بود که الان هم حاضر است و بالای آن علامت شیر و خورشید که بیق رسمی دولت است نصب کرده بود بعدیکمده از کتابفروشا بر علیه او اقدام کردند معلوم شد که از وزیر وقت اجازه خواسته کتبی که بعد باید در مدارس دولتی خوانده شود او خرید و فروش نماید و این دوم کتاب خانه است از وزارت معارف بنده لازم می دانم که در اینجا قید کنند برای این کتابخانه جدیدی که در روزنامه ها اعلان میکنند باعلامت شیر و خورشید در تمام ایران منتشر میشود اگر مال او است معلوم شود و اگر مال کتابخانه اساسی معارف است معلوم شود

وزیر معارف - اولاً راجع به مسئله و جوهائی که از شاگردان میگیرند بنظر است يك مبلغی از شاگردان که برای امتحان حاضر میشوند گرفته میشود که بعضی از آنها بعد از اینکده نتوانستند از عهده امتحان برآیند به آنها رد میشود و آقای تدین که خودشان از عوامل وزارت معارف هستند خوب میدانند که این مبلغ تقسیم میشود بین اشخاص و متخنین که مشغول این کار هستند زیرا در مدت تعطیل که برای همه کسی وقت راحت است آنها مشغول امتحان شاگردان هستند و این مبلغ که قریب سیصد چهار صد تومان میشود مابین معلمین و متخنینی که حاضر میشوند برای امتحان شاگردان مدارس بهتر تبیین مناسبی حتی مستخدمین و فراشها تقسیم میشود و جزء مصارف دیوانی نمی آید و در واقع يك اهانه است که به آنها داده میشود از باب يك حق الزحمه و اما راجع به مسئله کتابخانه این مبلغی که بجز اعتبار گذارده شده این برای کتابخانه است که در وزارت معارف برای استفاده مردم از قرائت کتب تدارک شده است و يك کتابخانه دیگری هم که ساخته شده است یعنی آن کتابخانه که هنوز تمام نشده است آن در واقع کتابخانه بزرگی است که باید کتب حاضر به آن نقل و تجویب شود و يك مقداری از آن ساخته شده و مقداری هم باقی است که باید ساخته شود و برای اینکه این کتابها و روزنامه های که از داخله و خارجه آید به دست بیایند باورند و مردم بیایند کتابها و روزنامه ها را بخوانند این سه هزار تومان اعتبار برای آنجا است و الان هم از آقا میرزا محمود کتابفروش و سایرین کتاب خریده شده و به قید نمره ثبت در آنجا گذاشته شده و مبلغی از آن وجود هم داده شده و نیز مبلغی هم که باقی مانده بایستی کتاب خریده شود و در آنجا برای خواندن مردم گذاشته باز شده است به تصویب دولت . برای این است کتابهایی که طبع میشود برای مدارس مساعد نیست و شکایتهای زیادی در اینجا مرتب میرسد لذا وزارت معارف تصور کرد که بایک قیمت خیلی نازل تری کتابهایی را که برای مدارس لازم است آن کتابخانه طبع کند و آن کتابخانه دخلی به این کتابخانه مقرره حاضری که برای استفاده مردم است ندارد و این اعتبارات مخصوص است به آن کتابخانه که از قدیم هم بوده است

رئیس - آقای وزیر معارف دو فقره پیشنهاد فرموده اند که قرائت میشود

(اولی آنها شرح ذیل خوانده شد)

وزارت معارف پیشنهاد مینماید که ماهی هشتاد تومان از اعتبار مفتش سیار از قسمت ولایات کسر و از قرار قسمت اعتبارات در ضمن حقوق مفتشی سیار منظور شود

مخبر - موقعیکه در مجلس این مطلب مذاکره میشد به آقای وزیر معارف گفته شد

که يك حقوق برای مفتش سیار در ضمن بودجه منظور میشود ولی چون قسمت تفتیش و مسافرت و مخارجی که مفتش لازم خواهد داشت مربوط به ولایات است آن قسمت از مخارج را هر قدر میشود باید وزارت معارف از قسمت ولایات بدهد چون حقیقتاً مفتش ولایات است مربوط به همان ولایات خواهد بود حالا آقای وزیر معارف میخواهند اقدام کنند که معادل این مبلغ از آنجا خارج کنند و در این ماده اعتبارات داخل کنند این مطلب بسته بنظر آقایان است اطلاعی که بنده از سابقه این امر داشتم این بود که راجع به اصل این مسئله در کمیسیون بودجه مخالفی نبود ولی کمیسیون اظهار کرد چون این مسئله ارتباط به ولایات دارد و راجع به تقبضات ولایات است باید در آنجا منظور شود حالا وزیر معارف هر طور صلاح بدانند و مجلس رأی بدهد آن صحیح است.

وزیر معارف - این مسئله برای بودجه تفاوتی ندارد ولی برای ما تفاوتش این است چون مفتش سیاری که داریم گاهی در اطراف شهر تهران مشغول تفتیش است چنانکه الان هم در حومه طهران مشغول است و برای وزارت معارف در اینجا يك امیاب اشکالی فراهم میشود که مدتی در اطراف تهران مشغول تفتیش است و پس از چهار پنج روز مراجعت میکند این بود که خواستم يك مقداری از حقوق تفتیش ولایات رابه حقوق شخصی او که در اینجا باید بگیرد اضافه شود که برای وزارت معارف اسباب زحمت نشود و برای بودجه هم فرقی نمیکند.

(گفته شد صحیح است)

رئیس - کمیسیون بودجه در این خصوص چه عقیده دارد؟
مخبر - عرض کردم باید تجدید رأی در مجلس بشود.

رئیس - آقای شیخ رئیس (اجازه)

شیخ رئیس - بنده هر قدر فکر میکنم می بینم این قدر محتاج به مذاکره نیست اینجا در صورتیکه وزارت معارف برای او صد و هشتاد تومان حقوق قائل است ما باید رأی بدیم ولی طرز تقسیمش با خود وزارت معارف است و نمیدانم چرا این قدر تولید اشکال میکنند و فقط اشکال آن تبدیل آن است از ولایات به اینجا غیر از این اشکالی ندارد.

(پیشنهاد تانی آقای وزیر معارف بشرح ذیل قرائت شد)

وزارت معارف پیشنهاد مینماید که حقوق میرزا سید علی خان شاگرد دارالفنون و پسر آقای میرزا سلیمان خان از بسابت حقوق پدرشان که هزار و کسری است و پسر میرزا قاسم خان صور اسرافیل تصویب شود.

رئیس - مبلغش را بفرمائید
وزیر معارف - هزار و کسری مواجب میرزا سلیمان خان است که خودش هم به مجلس عریضه کرده بود و از دولت هم نیز استدعا کرده بود که حقوق او بابت خرج پسرانش که در فرانک هستند منظور شود بدمهم دولت قطع کند یکی هم مال میرزا علیخان شاگرد دارالفنون است که مدتی است در فرانک است و مبلغ آن پنجاه تومان است و یکی هم پسر صور اسرافیل است که دو نفر نوشته شده یکی در کمیسیون بودجه تصویب شده و دیگری تصویب نشده.

مخبر - نسبت باین قسمت بنده ارجاع به کمیسیون را تصویب میکنم
سید فاضل - صحیح است
رئیس - چون یکساعت از ظهر گذشته میماند برای جلسه دیگر.

منصور الملک - لایحه بودجه کارد شهری را تقاضا میکنم جزء دستور سه شنبه بفرمائید.

وزیر مالیه - بطوریکه دیروز هم عرض کردم لایحه برای اعتبار صد هزار تومان برای اعاشه اهالی ارومیه تقدیم میشود.

رئیس - آقایان تشریف نبرید يك مطلب دیگر هم هست.
(رپورت کمیسیون بودجه راجع به مخارج فوق العاده مستشاران آمریکائی قرائت شد)

کمیسیون بودجه در جلسه ۱۹ برج حوت قسمت اول لایحه ۳۸۳۴۸ دولت راجع به چهل و هشت هزار تومان مخارج فوق العاده مستشاران آمریکائی را تحت شور مطالعه قرارداد ماده واحده ذیل را برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد میکند.

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است که بشرح ذیل مبلغ چهل و هشت هزار تومان مخارج فوق العاده مستشاران آمریکائی را تأدیه و پرداخت نماید.

۱ - برای خریداری اثاثیه دفتر و منزل آقایان مستشارها و کرایه منزل آنها ۳۰۰۰۰ تومان

ب - مخارج مسافرت از قره توبه تهران ۱۰۰۰۰ تومان

ج - حقوق مترجمین و منشی و مستخدمین جزء دوائر مستشاری ۴۰۰۰ تومان

د - حقوق معاونین اداری در ظرف ۳ ماه آخر سال ۴۰۰۰ تومان

ه - ۴۸۰۰۰ تومان

مخبر - اینجا بنده يك توضیحی دارم که بعضی آقایان باید برسانم دیروز وقتی يك لوایحی از طرف دولت تقدیم شد صورت آنها را ریاست محترم خواستند بنده برای اینکه موافقت کرده باشم با تقاضای فوریت آن لایحه را بدون اینکه طبع شود به کمیسیون

بودجه مراجعه کردم و دیروز عصر هم کمیسیون بودجه با حضور رئیس کل مسالیه مشغول مراجعه به آن لوایح بود و این قسمت با فوریت تصویب شد و چون همانطوری که اظهار کردند علاوه بر فوریتی که از طرف دولت تقاضا شده بود خود ایشان هم اظهار کردند مستشاران فوق العاده در مضیقه هستند به این ملاحظه از طرف کمیسیون تقاضا شد بدون اینکه این لایحه طبع برود در تعقیب همان فوریتهایی که خواسته شده بود مطرح و رأی گرفته شود آن قسمت دیگری هم که از لوایح مانده است برای روز سه شنبه اول صبح که کمیسیون بودجه تشکیل می شود در کمیسیون مطرح شده و رپورتش به مجلس داده میشود.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - يك اصلاح عبارتی بود که باید اصلاح شود.

رئیس - اینکه قبل از این به طبع نرفت برای این بوده است که این لایحه زودتر بکمیسیون برود (صحیح است) و در تحت مطالعه در آید حالا که کمیسیون مطالعه کرده و پیشنهاد هم شده است طبع میشود.

مخبر - يك قسمت آن چون ناقص بود از طرف کمیسیون از هیئت رئیسه تقاضا شد که به طبع برود.

رئیس - مخالفی نیست که جز دستور امروز بشود؟

(بعضی گفتند فردا)

رئیس - دستور روز سه شنبه: اول رپورت کمیسیون بودجه که بالفعل مذاکره میشود.

ثانیاً رپورت دیگر راجع بگارد شهری.

ثالثاً کابجه قانون شورای دولتی

وکیل الملک - بقیه بودجه معارف فراموش نشود.

رئیس - اول بقیه بودجه معارف دوم رپورت کمیسیون بودجه که الان موضوع مذاکره بود در درجه سوم بودجه گارد شهری.

(مجلس يك ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس مؤتمن الملک

جلسه ۲۴۳

صورت مشروح مجلس

یوم سه شنبه بیست و دوم

حوت ۱۳۰۱ - مطابق بیست

و پنجم رجب ۱۳۴۱

مجلس یکساعت و نیم قبل از غروب بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید.

(صورت جلسه یوم یکشنبه بیستم حوت را آقای امیر ناصر قرائت نمودند)